

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАНИ
ТОВ «Ізмаїльське медичне училище»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор

ТОВ «Ізмаїльське

медичне училище»

_____М.М.Токар

Національно-патріотичне виховання

(Рекомендаційний список)

Розглянуто та
схвалено на педагогічній раді
протокол від 31.08. 2018р №.65

Розглянуто та
схвалено на конференції студентів
протокол від 28.06. 2018р

м.Ізмаїл-2018

Зміст

Нормативно-правова база з питань національно-патріотичного виховання.....	6
Становлення та розвиток системи патріотичного виховання молоді.....	13
Виховання національно-свідомого, патріотично зорієнтованого молодого покоління.....	20

Передмова

Патріотичне виховання – це сфера духовного життя, яка проникає в усе, що пізнає, робить, до чого прагне, що любить і ненавидить людина...

*В. О. Сухомлинський
Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну, красу її
вічно живу і нову і мову її
солов'їну.*

В. Сосюра

На сучасному етапі Україна – молода незалежна держава, що потребує докорінного реформування процесу навчання і виховання молодого покоління. У нашій державі, що сповідує європейські цінності, національно-патріотичне виховання має бути спрямоване на формування у молоді національної свідомості, любові до України, турботи про благо свого народу, вміння цивілізованим шляхом відстоювати права й свободу, сприяти громадянському миру та злагоді в суспільстві. Патріотичне виховання має спонукати до формування і розвитку такої особистості, якій буде притаманна висока національна

самосвідомість, готовність до виконання громадянського та конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, незалежності та цілісності України, утвердження національного суверенітету держави.

В основу системи національно-патріотичного виховання має бути покладено ідеї зміцнення української державності як консолідуючого чинника розвитку суспільства, формування патріотизму у дітей та молоді.

Для сучасної людини патріотизм став одним із перших обов'язків і одним із найпочесніших почуттів – це є те, чим патріот віддячує державі за все, що вона робить для нього, а держава для сучасної людини є сукупністю громадянських інституцій, від яких людина отримує безпеку та умови для досягнення благополуччя. Любов до Батьківщини об'єднується з вірою в неї, з переконанням щодо її покликання, з упевненістю у її грядущому розквіті. Вірити в Батьківщину може лиш той, хто живе нею, разом з нею і заради неї, хто поєднав з Україною джерела своєї творчої волі й свого духовного самопочуття.

З метою виховання громадянина-патріота України, утвердження любові до Батьківщини, духовності, моральності, шанобливого ставлення до національних надбань українського народу, наслідування найкращих прикладів мужності та

звитяги борців за свободу та незалежність України як з історичного минулого, так і захисників, які сьогодні відстоюють суверенітет та територіальну цілісність держави у боротьбі із зовнішньою агресією, а також визначення ефективних механізмів системної взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства у питаннях національно-патріотичного виховання прийнято *Указ Президента України «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 - 2020 роки»*.

У різні часи та епохи, в усіх цивілізованих державах сім'я, школа, суспільство ставили перед собою завдання – виховати громадянина, патріота своєї країни. Сьогодні важливо відтворити в українському суспільстві почуття істинного патріотизму як духовно-моральної та соціальної цінності, сформувані у молоді громадянсько-активні, соціально значущі якості, які вона зможе проявити в усіх видах діяльності, і, перш за все, пов'язаних із захистом інтересів своєї родини, рідного краю, народу та Батьківщини, реалізації особистого потенціалу на благо української держави.

Нормативно-правова база з питань національно-патріотичного виховання

Укази Президента України

1. Про відзначення у 2016 році Дня пам'яті та примирення і 71-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні : указ Президента України від 8 квітня 2016 р. № 130 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 30. – С. 15–17.
2. Про відзначення у 2016 році Дня Соборності України [Електронний ресурс] : указ Президента України від 30 грудня 2015 р. № 731// Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу:
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/731/2015>
3. Про вшанування пам'яті князя Київського Володимира Великого – творця середньовічної європейської держави Руси-України [Електронний ресурс] : указ Президента України від 25 лютого 2015 р. № 107 // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/107/2015>
4. Про вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні

[Електронний ресурс] : указ Президента України від 11 лютого 2015 р. № 69 // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/69/2015>

5. Про День Гідності та Свободи [Електронний ресурс] : указ Президента України від 13 листопада 2014 р. № 872 // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/872/2014>

6. Про День захисника України [Електронний ресурс] : указ Президента України від 14 жовтня 2014 р. № 806 // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/806/2014>

7. Про День Національної гвардії України [Електронний ресурс] : указ Президента України від 18 березня 2015 р. № 148 // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/148/2015>

8. Про День Соборності України [Електронний ресурс] : указ Президента України від 13 листопада 2014 р. № 871 // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/871/2014>

9. Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді [Електронний ресурс] : указ Президента України від 12 червня 2015 р. № 334 // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/334/2015>

10. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року "Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України" [Електронний ресурс] : указ Президента України від 14 березня 2016 р. № 92 // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2016. –
– Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/92/2016>

11. Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 – 2020 роки [Електронний ресурс] : указ Президента України від 13 жовтня 2015 р. № 580 // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/580/2015>

**Законодавчо-нормативні акти
Верховної Ради України**

12. Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді : постанова Верховної Ради України від 12 травня 2015 р. № 373-VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 41. – С. 9–10.

13. Про увіковічення пам'яті Героїв України, які віддали своє життя за свободу і незалежність України [Електронний ресурс] : постанова Верховної Ради України від 13 січня 2015 р. № 97-VIII // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/97-19>

14. Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років [Електронний ресурс] : Закон України від 9 квітня 2015 р. № 315-VIII // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/315-19>

**Нормативно-правові документи
Кабінету Міністрів України**

15. Деякі питання військово-патріотичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 1718-р // Урядовий кур'єр. – 2010. – № 167. – 10 вересня. – С. 12.

16. Про затвердження плану заходів із відзначення у 2016 році Дня Соборності України [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 січня 2016 р. № 3-р // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу:

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3-2016-%D1%80>

17. Про затвердження плану заходів щодо національно-патріотичного виховання молоді на 2016 рік [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 р. № 1400-р // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу:

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1400-2015-%D1%80>

18. Про зміну складу Міжвідомчої комісії з питань національно-патріотичного виховання [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 листопада 2015 р. № 1188-р // Верховна

Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу:

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1188-2015-%D1%80>

19. Про утворення Міжвідомчої комісії з питань національно-патріотичного виховання : постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2015 р. № 524 // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 143. – 7 серпня. – С. 9.

Нормативно-правові акти Міністерства освіти і науки України

20. Про заходи щодо посилення патріотичного виховання у вищих навчальних закладах України: наказ Міністерства освіти і науки України // Освіта України. – 2007. – № 84. – 13 листо-пада. – С. 5.

21. Про національно-патріотичне виховання в системі освіти [Електронний ресурс]: наказ Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2015 р. № 768 // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу:

<http://zakon0.rada.gov.ua/rada/show/v0768729-15>

22. Щодо протидії пропаганді сепаратизму та антиукраїнській ідеології в системі освіти [Електронний ресурс]: лист Міністерства освіти і науки України від 24 червня 2015 р. № 1/9-302 // Міністерство освіти і науки України : офіц. веб-сайт. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу:

<http://old.mon.gov.ua/ua/aboutministry/normative/4101>

Становлення та розвиток системи патріотичного виховання молоді

23. Бойко А. М. Виховання людини: нове і вічне : методолого-теоретичний і практичний коментар. Статті. Виступи. Рецензії / А. М. Бойко. – Полтава : Полтавський державний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка, 2006. – 568 с.

24. Виховання національно-свідомого, патріотично зорієнтованого молодого покоління, створення умов для його розвитку як чинник забезпечення національних інтересів України : аналітично-інформаційні матеріали. – К. : Держ. ін-т проблем сім'ї та молоді, 2003. – 191 с.

25. Коваль Г. В. Формування патріотизму – важливий чинник соціалізації молоді України на сучасному етапі політичного процесу : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Г. В. Коваль ; Миколаївський державний гуманітарний університет ім. Петра Могили. – Миколаїв, 2007. – 16 с.

26. Козлова О. Г. Керівництво громадянським вихованням студентської молоді : навч.-метод. посіб. / О. Г. Козлова, Т. В. Гребеник. – Суми : Університетська книга, 2010. – 188 с.

- 27. Корж Г. В.** Історична пам'ять у стратегіях національно-патріотичного виховання : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.10 / Г. В. Корж ; Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2012. – 18 с.
- 28. Крутов В. В.** Від патріотичного виховання, боротьби з тероризмом... до недержавної системи національної безпеки / В. В. Крутов. – К. : Преса України, 2009. – 592 с.
- 29. Любар О. О.** Історія української школи і педагогіки : навч. посіб. / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович, Д. Т. Федо-ренко. – К. : Знання, 2006. – 447 с.
- 30. Руденко Ю.** Українська козацька педагогіка: витоки, духовні цінності, сучасність : навч. посіб. / Ю. Руденко, О. Губко. – К. : МАУП, 2007. – 342 с.
- 31. Барановский А. И.** Стратегия развития воспитания и организационная культура в высшем образовании / А. И. Барановский // Инновационное образование и экономика. – 2015. – № 18. – С. 2–4.
- 32. Бондаренко О.** Патріотичне виховання молоді / О. Бон-даренко // Освіта. Технікуми. Коледжі. – 2009. – № 1. – С. 69–70.

- 33. Василенко С. М.** Система патріотичного виховання та її місце в державотворенні сучасної незалежної України / С. М. Василенко // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. – 2015. – № 2 (49). – С. 14–19.
- 34. Вишневський О.** Патріотичне виховання на тлі європеїзації українського суспільства : роздуми професора Дрогобицького державного університету ім. І. Франка Омеляна Вишневського на тему виховання патріотизму / О. Вишневський // Освіта. – 2016. – № 1–2. – 6–13 січня. – С. 14.
- 35. Вшеборовські К.** Сучасна демократія і громадянське виховання / К. Вшеборовські, Т. Вшеборовські // Новий колегіум. – 2007. – № 5. – С. 86–91.
- 36. Галкін Г.** Виховання патріотів у ВНЗ : необхідна єдина державна політика / Г. Галкін // Освіта України. – 2007. – № 84. – 13 листопада. – С. 5.
- 37. Завальнюк О.** Фізична культура і спорт в структурі патріотичного виховання особистості / О. Завальнюк // Вища освіта України. – 2015. – № 1. – С. 65–70.
- 38. Зарипов Р.** Управление воспитательной системой вуза: процессный подход / Р. Зарипов //

Высшее образование в России. – 2008. – № 9. – С. 153–156.

39. Калягин Н. В. Потерянные поколения: патриотическое воспитание среди молодежи / Н. В. Калягин // *Alma mater*. – 2009. – № 7. – С. 55–62.

40. Кітов М. Г. Патріотизм української молоді – запорука розбудови державності / М. Г. Кітов // Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства: матеріали Всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів факультету іноземної філології та соціальних комунікацій, Суми, 19–20 квітня 2012 року / відп. за вип. В. В. Опанасюк. – Суми: Сумський державний університет, 2012. – Ч. 2. – С. 101–103.

41. Коваль Г. В. Становлення та розвиток системи патріотичного виховання молоді в радянській Україні / Г. В. Коваль // *Інвестиції: практика та досвід*. – 2012. – № 19. – С. 120–122.

42. Концепція військово-патріотичного виховання в системі освіти України (Проект) // *Вища школа*. – 2015. – № 4–5. – С. 118–126.

43. Кравченко А. Національно-патріотичне виховання молоді в Україні – вимога сьогодення / А. Кравченко, М. Сахно // *Педагогічні науки*. – 2015. – Вип. 63. – С. 71–75.

- 44. Краснікова Л.** Екологічні аспекти патріотичного виховання молоді / Л. Краснікова // Освіта. Технікуми. Коледжі. – 2009. – № 2. – С. 78.
- 45. Кремень В.** Освіта повинна готувати справжніх фахівців і свідомих патріотів / В. Кремень // Освіта України. – 2005. – № 5. – 18 січня. – С. 1–3.
- 46. Кульчицький В. Й.** Філософія здоров'я як ціннісна категорія у контексті патріотичного виховання молоді в Україні / В. Й. Кульчицький // Медична освіта. – 2015. – № 1. – С. 60–65.
- 47. Лыкова Т. Р.** К вопросу о структурных элементах патриотической позиции / Т. Р. Лыкова // Наука, образование, общество. – 2015. – № 2. – С. 42–49.
- 48. Нація з глибоким патріотизмом – непереможна : плекаймо український патріотизм, національну свідомість і національний характер / О. Вишневський, Ю. Руденко, В. Стрілько, Г. Філіпчук // Освіта. – 2015. – № 51–52. – 23–30 грудня. – С. 4–5.**
- 49. Постовий В.** Національна ідея в освіті й вихованні дітей і молоді в Україні / В. Постовий // Освіта і управління. – 2007. – Т. 10, № 1. – С. 89–97.
- 50. Ряшко О. В.** Формування національної свідомості як важливого чинника патріотизму у майбутніх працівників правоохоронних органів

України / О. В. Ряшко, В. І. Ряшко // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. – 2015. – № 824. – С. 398–404.

51. Стасюк В. В. Виховання патріотизму української молоді: від козацьких традицій до сьогодення / В. В. Стасюк, Л. В. Олійник, С. М. Мотика // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. – 2015. – № 2 (49). – С. 167–171.

52. Стрілько В. Як виховати любов до країни? : громадськість започатковує обговорення Концепції патріотичного виховання / В. Стрілько // День. – 2013. – № 35. – 26 лютого. – С. 11.

53. Сусь Б. А. Виховання патріотизму у студентів вищої технічної школи / Б. А. Сусь // Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Філософія. Психологія. Педагогіка. – 2010. – № 3(30). – С. 196–203.

54. Тарасюк А. Професійно-патріотичне виховання курсантів як складова навчального процесу в Інституті контролюючої діяльності Національної академії СБ України / А. Тарасюк, В. Чугаєвський // Вища школа. – 2012. – № 9. – С. 102–107.

55. Ткачук С. Р. Патріотизм як активізуючий фактор молоді в ХХІ ст. / С. Р. Ткачук, А. В. Карпова // Студентське самоврядування європейського типу : матеріали міжнародної студентської конференції, м. Суми, 18–20 березня 2016 року / відп. за вип. О. І. Товкус. – Суми : Сумський державний університет, 2016. – С. 161–162.

56. Томилина С. Н. Государственно-патриотическое воспитание молодежи как педагогическая проблема / С. Н. Томилина, Р. Р. Туктаров // Человек и образование. – 2014. – № 4. – С. 31–36.

57. Уткин В. Е. Военно-патриотическое воспитание: компетентностный подход / В. Е. Уткин // Высшее образование в России. – 2010. – № 10. – С. 137–141.

58. Чупрій Л. В. Патріотичне виховання молоді в контексті забезпечення гуманітарної безпеки держави / Л. В. Чупрій // Стратегічні пріоритети. – 2011. – № 2 (19). – С. 67–72.

59. Шкрєбтієнко Л. П. Феномен поняття "патріотизм": сутність та характеристика / Л. П. Шкрєбтієнко // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2015. – № 2. – С. 81–82.

Виховання національно-свідомого, патріотично зорієнтованого молодого покоління

- 60. Абрамчук О.В.** Патріотичне виховання студентів вищих технічних навчальних закладів : монографія / О. В. Абрамчук, М. М. Фіцула. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2008. – 138 с.
- 61. Абрамчук О.В.** Патріотичне виховання студентів вищих навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / О. В. Абрамчук ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2006. – 20 с.
- 62. Бех І.Д.** Виховання особистості : у 2-х кн. Кн. 1. Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – 280 с.
- 63. Бех І.Д.** Психологічні джерела виховної майстерності : навч. посіб. / І. Д. Бех. – К. : Академвидав, 2009. – 248 с.
- 64. Виховання громадянина: психолого-педагогічний і народознавчий аспекти : навч.-метод. посіб. / П. Р. Ігнатенко, В. А. Поплужний, Н. І. Косарева, Л. В. Крицька. – К. : Ін-т змісту і методів навчання, 1997. – 252 с.**

- 65. Виховна** робота зі студентською молоддю : навч. посіб. / ред. Т. Ю. Осипової. – Одеса : Фенікс, 2006. – 288 с.
- 66. Дроговоз В. А.** Патріотично-військове виховання студентської молоді в освітньо-виховному просторі університету : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / В. А. Дроговоз ; Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля. – Луганськ, 2011. – 20 с.
- 67. Костюк І. В.** Національно-громадянське виховання студентської молоді : навч. посіб. / І. В. Костюк, І. Н. Карпунь. – Львів : Новий Світ-2000, 2010. – 268 с.
- 68. Кузьмінський А. І.** Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2005. – 486 с.
- 69. Кулішенко Л. А.** Проблеми національного виховання у засобах масової інформації : навч. посіб. / Л. А. Кулішенко. – Суми : Сумський державний університет, 2007. – 173 с.
- 70. Марченко І. О.** Корені мого патріотично-національного самовизначення / І. О. Марченко. – К. : Українська видавнича спілка Ю. Липи, 2012. – 115 с.
- 71. Метаморфозы** воспитания / под ред. В. И. Астахова. – Х. : Изд-во НУА, 2004. – 276 с.

- 72. Омеляненко В. Л.** Теорія і методика виховання : навч. посіб. / В. Л.Омеляненко, А. І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2008. – 415 с.
- 73. Орієнтовний зміст виховання в національній школі : методичні вказівки / за заг. ред Є. І. Коваленко.** – К. : ІЗМН, 1996. – 136 с.
- 74. Сележан Й. Ю.** Основи національного виховання. Українознавство: ритуально-міфологічна, звичаєва та обрядова культура українців : хрестоматія / Й. Ю. Сележан. – 2-ге вид. – Чернівці : Книги-XXI, 2007. – 272 с.
- 75. Смирнов И. В.** Управление воспитательной работой в вузе / И. В. Смирнов. – К. : Вища школа, 1984. – 51 с.
- 76. Стельмахович М. Г.** Українська народна педагогіка : навч.-метод. посіб. / М. Г. Стельмахович. – К. : ІЗМН, 1997. – 232 с.
- 77. Стех Є. О.** Особливості патріотичного виховання учнівської молоді професійно-технічних навчальних закладів : метод. рек. / Є. О. Стех. – К. : Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драго-манова, 2013. – 50 с.
- 78. Стьопіна О. Г.** Виховання патріотизму у студентської молоді засобами мистецтва : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / О. Г. Стьопіна ;

Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля. – Луганськ, 2007. – 20 с.

79. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посіб. / В. В. Ягупов. – К. : Либідь, 2003. – 560 с.

80. Абдильдина Х. С. О роли преподавателя в формировании патриотических чувств личности / Х. С. Абдильдина, Ж. Р. Зейнуллина // Наука и мир. – 2016. – № 1, Т. 1. – С. 106–108.

81. Авилова Н. Л. Современные формы патриотического воспитания студенческой молодежи / Н. Л. Авилова // Вестник Воронежского государственного университета. Серия: Проблемы высшего образования. – 2016. – № 1. – С. 21–23.

82. Базанчук Г. А. Музей в системе военно-патриотического воспитания студентов : (к 65-летию Великой Победы) / Г. А. Базанчук, В. Г. Полежай // Высшее образование в России. – 2010. – № 4. – С. 125–129.

83. Галата С. На "передову" з дерев'яним щитом : студент, поет і патріот Ігор Мітров ділиться згадками про події на Майдані / С. Галата // Освіта України. – 2016. – № 7–8. – 29 лю-того. – С. 19.

84. Гнатюк В. Дніпровська січ: Козацька доба у системі національного виховання дітей та молоді / В. Гнатюк // Освіта. – 2008. – № 49–50. – 10–17 грудня. – С. 6–7.

85. Грамажора Н. В. Роль і значення історико-краєзнавчої роботи у формуванні особистості громадянина і патріота України / Н. В. Грамажора // Конотопський краєзнавчий збірник / уклад. : Н. О. Леміш, В. Б. Звагельський ; редкол. : Н. В. Барбара, В. О. Борошнев, О. М. Волкова та ін. – Суми-Конотоп : Сумський державний університет, 2013. – Вип. 1. – С. 185–188.

86. Івацький В. І. Особистісний вимір патріотизму / В. І. Івацький // Політологічні, соціологічні та психологічні виміри перехідного суспільства: як зробити реформи успішними : збірник матеріалів Третьої міжнародної наукової конференції, 22–24 червня 2006 року / відп. за вип. М. В. Жук. – Суми, 2006. – Т. 2. – С. 60–63.

87. Ідея патріотизму в роботі викладача медичного вузу / І. О. Гіленко, Д. Г. Дем'янюк, В. І. Ляховський, О. А. Крижа-новський // Медична освіта. – 2007. – № 4. – С. 7–10.

88. Корольчук О. І ринок тримається на національній ідеї : формування громадянсько-

патріотичної свідомості студентів Київського національного торговельно-економічного університету / О. Корольчук // Освіта. – 2004. – 16 червня. – С. 6.

89. Костенко О. Юридична освіта і правове виховання як засоби забезпечення правопорядку (щодо юридичної освіти і правового виховання "соціально-натуралістського" типу) / О. Костенко // Право України. – 2011. – № 8. – С. 187–194.

90. Лопуха А. Д. Педагогические условия обеспечения эффективности управления патриотическим воспитанием курсантов в военном вузе / А. Д. Лопуха, Р. В. Володин // Профессиональное образование в России и за рубежом. – 2016. – № 1. – С. 91–96.

91. Майер В. Управление воспитательным процессом через учебные дисциплины / В. Майер // Высшее образование в России. – 2007. – № 2. – С. 16–19.

92. Малиновський Ю. Виховання патріотів у ВНЗ наш священний обов'язок / Ю. Малиновський // Освіта України. – 2007. – № 84. – 13 листопада. – С. 6.

93. Малыгина И. А. Психолого-педагогический аспект социально-нравственного воспитания студентов / И. А. Малыгина // Инновации в образовании. – 2012. – № 4. – С. 36–42.

- 94. Мостова Т.** Інформаційні технології в патріотичному вихованні : використання інноваційних технологій у виховному процесі дозволяє поглибити знання / Т. Мостова, О. Орлянський, Н. Орлянська // Освіта. Технікуми. Коледжі. – 2009. – № 2. – С. 79.
- 95. Оприско О. Б.** Проведення соціологічного дослідження з метою оцінювання якості системи патріотичного виховання студентської молоді / О. Б. Оприско, К. О. Дядюра // Сучасні технології у промисловому виробництві : матеріали та програма ІV Всеукраїнської міжвузівської науково-технічної конференції, м. Суми, 19–22 квітня 2016 року : у 2-х ч. / відп. за вип. О. Г. Гусак, В. Г. Євтухов. – Суми : Сумський державний університет, 2016. – Ч. 1. – С. 60–61.
- 96. Офатенко О.** Патріотична спрямованість науково-дослідницької роботи студентів / О. Офатенко // Освіта. Технікуми. Коледжі. – 2006. – № 1. – С. 27–30.
- 97. Пашкова О. О.** Військово-патріотичне виховання молоді: зарубіжний досвід / О. О. Пашкова // Військова освіта. – 2015. – № 2. – С. 180–186.
- 98. Підлісний В. І.** Патріотичне виховання особистості в умовах професійної освіти / В. І. Підлісний, А. Ф. Леоненко, А. Фадеева // Інноваційні

технології навчання у професійно-технічній освіті : збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Суми, 27 листопада 2014 року / відп. за вип. Ю. А. Павлик. – Суми : Сумський державний університет ; Сумський обласний центр зайнятості, 2014. – С. 61–69.

99. Смірнова К. Р. Мотив патріотизму в комерційній рекламі м. Суми 2014–2015 років / К. Р. Смірнова ; наук. кер. Я. В. Яненко // Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали Всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів, м. Суми, 23–24 квітня 2015 року. – Суми : Сумський державний університет, 2015. – С. 178–180.

100. Троша Н. В. Літературна спадщина Олександра Довженка як вияв національної ідентичності й джерело виховання патріотизму / Н. В. Троша // Філологічні трактати. – 2013. – Т. 5, № 4. – С. 101–106.

101. Тугуз Ф. К. Университетская среда как фактор воспитания / Ф. К. Тугуз // Высшее образование в России. – 2011. – № 2. – С. 72–78.

